

ПОТЕНЦІАЛ БАЗОВОГО КУРСУ ФІЗИКИ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКИХ І СОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Ковдрин Людмила Ігорівна,
здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка;
Головко Микола Васильович,
доктор педагогічних наук, професор,
головний науковий співробітник
відділу біологічної, хімічної та фізичної освіти,
Інститут педагогіки НАПН України

Запорукою успішного вирішення пріоритетних завдань, що постають перед суспільством в мовах воєнного стану та повоєнного відновлення України, є активна життєва позиція кожного громадянина, його готовність та спроможність брати участь у конкретних заходах, спрямованих на захист і розбудову нашої держави. Відтак надзвичайно важливо забезпечити високий рівень громадянських і соціальних компетентностей, формування яких розпочинається на рівні початкової освіти та продовжується в гімназії і ліцеї.

Державний стандарт базової середньої освіти (2020) визначає громадянські та соціальні компетентності випускника гімназії як здатність бути відповідальним громадянином, активно долучатися до громадського й суспільного життя на рівні класу, освітнього закладу, громади; з повагою та толерантно ставитися до інших громадян, ефективно співпрацювати з ними; запобігати та розв'язувати конфліктні ситуації, уникати проявів різних видів дискримінації; усвідомлювати внутрішні потреби та особисті почуття, долати стрес, дотримуватися здорового способу життя й дбайливо ставитися до особистого фізичного й соціального здоров'я.

Свій внесок у формування та розвиток громадянських і соціальних компетентностей роблять всі освітні галузі та навчальні предмети. Зокрема, метою природничої освітньої галузі є формування особистості здобувача базової середньої освіти, який не лише знає закони, усвідомлює закономірності природи та має сформовані вміння досліджувати їх, а й спроможний оцінити, яким чином діяльність людини, сучасні технології, наука та техніка впливають на суспільний розвиток та навколишній світ, володіє навичками відповідальної взаємодії з природою та соціумом, розв'язує практичні проблеми у співпраці з однокласниками, педагогами, батьками, іншими членами громади. З огляду на це, базові знання природничої освітньої

галузі включають питання взаємозв'язків людини та природи, концепції сталого розвитку суспільства, а також значення для нього науки та техніки.

Компетентнісний потенціал природничої освітньої галузі реалізовано через конкретизацію умінь і ставлень для кожної з ключових компетентностей. Для громадянських і соціальних компетентностей це вміння, що стосуються поширення інформації природничого змісту та залучення членів громади до розв'язання проблем довкілля, дотримання норм законодавства з охорони природи, формування активної громадянської позиції щодо збереження та охорони довкілля, долучення до природоохоронних заходів, вибір здорового способу життя, здійснення природоохоронної діяльності для збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, усвідомлення пріоритетності збереження здоров'я у сучасному суспільстві тощо [1].

Відтак, під час розроблення базового курсу фізики потрібно передбачити включення елементів предметного (фізичного) змісту, реалізація яких забезпечить формування та розвиток у здобувачів загальної середньої освіти громадянських і соціальних компетентностей.

Список використаних джерел

Державний стандарт базової середньої освіти. (2020).
http://https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886.

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

Крамаренко Ірина Сергіївна,
кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
Державна наукова установа
«Інститут модернізації змісту освіти»,
старший науковий співробітник відділу біологічної,
хімічної та фізичної освіти,
Інститут педагогіки НАПН України

Розвиток природничо-наукової компетентності в учнів є важливою характеристикою, яка має формуватися в процесі навчання. Вона включає знання, вміння, досвід та дає можливість розуміти, аналізувати та пояснювати природні явища, а також прогнозувати технологічні рішення для розв'язання практичних проблем. Значний вплив на формування природничо-наукової компетентності учнів має використання сучасних засобів навчання. Загалом оцінка впливу сучасних засобів навчання на розвиток і формування